

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
на пів року . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на пів рік . . . 18 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі число по 10 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові щодня крім неділі і руською мовою о 5¹/₂ год. пополуночі.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осоловських ч. II. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсманна.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Грізні хмари!

(X) На європейським овиді політичним збирають ся грізні хмари, що віщують недалеко тучу на Балканським півострові. Відносини між Сербією а Австро-Угорщиною заострили ся до того степеня, що вибух війни став вельми імовірними і то вже в найблизшій часі.

З Рима звичають до N. fr. Presse а д. 17. с. м., що там рознесла ся вночі о 11. год. до місті вість, що Австро-Угорщина дала Сербії 7 днів часу надумати ся над розоруженєм покликаних до служби резервістів. Наколиб Сербія не вволила сему домаганю і не привернула свого війська до 7 днів на миру стою в таким случаю Австрія розпочне війну. В дипломатичних кругах італійських розійшли ся вісти, що Европа зовсім не думає вдавати ся у всесвітню війну задля Сербії, і наколиб Сербія не сповнила домаганя Австрії, тоді буде позинена власній судбі.

Також з Петербурга одержала N. fr. Presse вісти, що там мимо згітації славянсьфильських кругів в думі, урядові круги російські визнають переконанє, що Австрія має повне право рішучо виступити проти Сербії, наколи она не залишить дотепершнього поступованя проти Австрії. В таким случаю Росія збереглаб повну неутральність.

Те саме, що подає N. fr. Presse, потверджує праский ліберальний дневник Bohemia на основі розмови, яку мав віденьский дописуватель сего дневника з дипломатичною личністю сербскою про взаємини сербско-австрійські. Ся личність заявила, що мимо мирних заяв Пасича про втихомиренє в Білгороді нема мози а наколи Сербія не доведе до розоруженя і не залишить визиваючого становища, тоді Австрія буде приневолена рішучо виступити і послідує се, що мусіло конечно стати ся.

Також до берлінської Morgenpost звичають з урядових російських кругів з Петербурга, що Австрія в найблизшій часі вишле до Білгорода ultimatum. На всякий спосіб вишле Австрія карну експедицію до Сербії, а Росія мимо протесту панславистичних кругів буде неутральною.

Тимчасом з Сербії надходять вісти про невідраді там відносини. Король Петро не хоче дальше приглядати ся боротьбі політ. сторонництва і рішив ся уступити з престола в ко-

ривість сина Юрія. Ся вість викликана в Білгороді велике зворушенє. З Білгороду звичають до берлінського Local Anzeiger-a, що Черногора зовсім не одушевляє ся Сербією і її змаганями. Всі ті вісти викликали на віденьській біржі велику тревогу, так що навіть заключенє на конечной угоди між Австро-Угорщиною і Туреччиною не зробило потрібного вражіння.

Berliner Tageblatt звичає знов з Петербурга, що в тамошних правительственных кругах розійшла ся вість, що у Відні мимо всяких заперечевь думають про овладу Сербії на короткий час, коли Сербія не залишить визиваючого поступованя. На случай овладя австро-угорські війська вийшли би відтак при вельми трудних для Сербії условинах з краю. Австрія наложилаб на Сербію контрибуцію і обезпечилаб виплату єї способами, які зробилаб Сербію зависимою від Австрії. Російська суспільність вельми зачудована тим, що урядова Росія приглядає ся так байдужно тим намірам Австрії і нічого не робить, щоби запобігти зворотови справ так некорисному для Сербії.

Все те вказує, що стоїмо на передодні вельми поважних подій.

О рідну мову в народній школі.

(Δ) Справа научуваня в початкових школах рідною мовою на Україні, а також і у нас займає вельми живо умі не тільки заводових педагогів але взагалі всіх прихильників народної просвіти. В ч. 28 нашого дневника подали ми розвідку на сю тему одного з наших діяльних педагогів, котра повинна би зацікавити найширші круги нашої суспільности і тут у нас і там на Україні, а також звернути на сю справу бачність міродатних шкільних властей.

Одначе цїя всіх трудностях і перепонах, з якими приневолена бороти ся наша рідна мова, поки здобуде собі певний і незаперечений вхід в наших школах і тут на Україні, не повинні ми залишати й інших способів, щоби їй промстити доргу до нашої дїтвори і до широких верств народних, жадних просвіти і науки в рідній мові.

Одним з таких способів, що промовують вхід нашого рідного слова поміж дїтвору, поміж широкі верстви народні — се всякого рода шкільні святкованя. У нас в Галичині з нагоди Різдва Христового по многих народних школах устроюють вистави вертепні, ко-

трі вельми припадають до вподоби і молодіжи і старшим. Крім того у нас здавна вже заведено обхід ялинки перед Різдом і обдаровуванє убогої дїтвори при сій нагоді одежею і всякими потреблєми. Обходжено також у нас всякі ювілеї, папский, цісарский і інші, а при всяких таких нагодах співають у нас народні пісні, деклямують твори наших поетів, а все те підносить в гору духа і свідомість молодіжи і всіх, що бувають на таких торжествах.

Отже й на Україні почали заводати такі святкованя і про се пише п. з. «Перші ступні» заслужений на полі шкільництва д. Шерстюк в «Раді» ось що:

«Тим, хто дбає про справжню народню освіту, не треба доводити про потребу національної школи — се питанє настілько вияснено, що закинути що небудь проти нього можуть у нас хіба прихильники того русифікаторского напрямю, що безупинно провадить ся й тепер в школах на Україні. Говорити тепер треба про те, як саме бороти ся з тим напрямом, що зводить всю народню освіту на нівець і калічить душу народню. Способів до такої боротьби можна знайти чимало, але я хочу тут зупинити ся хіба на одному, бо сей спосіб як раз на часі, і єго слід використувати.

«Придиляючись до життя нашої народної школи, можна спостерегти велике поширенє німецкого звичаю — впоряджати Різдяними святками так звані «ялинки»

«Про се дбають тепер не тільки самі учителі, а подекуди й шкільне начальство, признаючи відповідні кошти на впорядкованє єдиного поки-що в нас шкільного свята. Отсе свята, на нашу думку, і слід використати народньому учителеви, свідомому Українцю.

«Ненормальність сьогочасної школи на Україні, найбільше виявляєть ся в тому, що она, стоячи на ґрунті незрозумілої для дїтей офіційної мови, не дає дїтям потрібної освіти і, головне, привчає дїтей дивити ся на свою рідну мову, як на мову мужицку, якої не варт уживати хоч трохи освіченої людині. Ся зневага ростє через те, що дїти, пробуваючи в школі по кілька літ, не чують її в шкільній науці, не бачать зовсім таких випадків, деб українська мова виживала ся хоч як рівна з мовою московскою. Ся зневага дуже часто зїстаєть ся у дїтей і тоді, коли они кінчають шкєлу і тоді то й утворюєть ся той противний для чудого уха Українця — жаргон, що завоював собі місце навіть в українській літературі: єго почали вєладати наші письменники в уста своєрідних типів, як характеристичну прикмету дуже розповсюдженого в наш час селяньского «паничка», який тільки тим і відріжняєть ся від своєї сірої братії, що скінчив школу і вміє пєсувати свою рідну мову. Коли учитель не має змоги вєсти наук в школі рідною мовою, то він повинє дбати хоч про те, щоб українські дїт

панували своєю рідною мовою, а в допомозу йому, навіть при найгірших обставинах, може бути Різдвяне свято для дітей — «ялинка».

„Від учителя залежить подбати про те, щоби се свято мало як найбільше національного характеру, щоби на ньому українська мова лунала як найголосніше. Різдвяне свято в школі буває святом всього села; я не знаю ні одної школи, якаб підчас „ялинок“ зміщала в собі всіх, що бажають побувати на шкільному святі. І от, коли перед сею аудиторією малих і дорослих слухачів, в найбільш урочистий день на селі голосно залунає українська мова, залунає в співах, читанню й іграшках, тоді буде заложено перший камінь для українцян нашої — чужої школи.

„Все, що тільки мало місце на сьвяті, не забудеться другого дня, як се буває підчас «ялинок» улагоджених на московський лад. Українська пісня, проспівана в школі, залунає на селі; уривки з українських віршів будуть переказувати ся мало чи не в кожній хаті.

„Над сею справою повинні наші педагогічні круги поважно застановити ся і подбати о добірний вибір педагогічних пісень, деклямацій, вистав дитячих і т. и., а ми певні, що сею дорогою можна багато причинити ся до освідомлення народних неретів.

„Звичайно, такі наслідки може дати ялинка тільки тоді, коли учитель зуміє як слід представити перед народною аудиторією і українську пісню і українську поезію. Коли наприклад учитель вибере для деклямації яку небудь нікчемну річ, або який анекдот з дешевим гумором, то се може викликати ще більшу зневагу до української мови, яка немов би тільки для того й придатна, щоби говорити нею дурниці, та добре посьміяти ся. У виборі матеріялу для деклямації і співу, учитель мусить бути обережним і нам здає ся не лишнім буде подати до уваги нашого учительства ті матеріяли, що можуть найбільше придати ся на ялинку. Для співу порадимо такі твори: Лисенко М. В. 1) Коза дореза. Дитяча оперка в 1 дії — ц. 1 руб. 25 к. 2) Збірка народних пісень в хоровому розкладі, пристосованих для учнів молодшого й підстаршого віку у школах народних — ціна 1 р. 25 коп. 3) Обрядові українські пісні для мішаного хору: а) веснянки, б) колядки й шедрівки. Ціна по 50 коп. з випуск. 4) Молодощі. Збірка танків і веснянок. Ціна 1 р. 20 к. 5) Навроцький і Сайко. Співаник „Школа Народня“, в чотирох частинах ц. 85 коп. 6) Стеценко К. Збірник пісень для семі і школи. Ц. 75 к. Дитячі забавки та гри: 1) Косач Л. Дитячі гри, пісні й казки. Голос записав Квітка К. Ц. 25 коп. 2) Г. М. Дитячі забавки та гри усякі. Ц. 15 коп.

„Переходячи до деклямації, мусимо сказати, що у нас, поки що немає такого збірника, що був би пристосований до шкільного читання, тут учителям прийде ся переглянути всі ті книжки, що містять в собі в більшій або меншій мірі й матеріяли придатні для читання дітьми в школі. Подаємо тут список таких книжок: 1) Шевченко Т. Г. Кобзарь. Ц. 60 к. 2) Глібов Л. Байки. Ц. 20 к. 3) Грінченко Б. Досвітні огні, український декляматор. Ц. 1 р. 25 к. 4) Коваленко Ол. — Розвага, український декляматор Ц. 1 р. 25 к. 5) Про сиріт. Збірничок для дітей. Ц. 50 к. 6) Світло. Літературний збірник для дітей. Ц. 35 к. 7) Хуторний. — Читанка. Ц. 35 к. 8) Черкасенко. — Діткам. Ц. 10 к.

Коли учитель матиме під рукою всі ті, хоч не великі числом, матеріяли, то він зможе сміло виступити перед народ-

ною аудиторією з великим завданням — положити перший камінь до української народної школи на Україні“.

Г. Шерстюк.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Міністерська рада під проводом бар. Бінерта занимала ся минулої середі важними сучасними справами адміністративними. Як звіщає Когг. Herzog, обговорювано також справу будови в одних доріг, котрі останніми часами висунуло польське коло яко рішуче домагане. Міністер скарбу др. Білінський, обнимаючи урядоване, зазначив у своїй вступній промові, що думає забрати ся до здійснення сеї справи. Тимчасом віцепрезидент палати др. Штайнвендер виступає в однім стирийськім дневнику вельми різко проти того.

Як N. fr. Presse звіщає, має держ. рада зібрати ся в половині марця, одначе чи до того часу і чи взагалі можна буде забезпечити і запевнити їй спромогу успішної роботи законодавчої, про се можна що найменше вельми сумнівати ся.

В сих днях повстав в державній раді «Славянський Союз», до котрого приступили всі славянські клуби, крім укр.-руського клубу і польського кола отже: Чехи, москвофіли, Хорвати і Словінці як ліберальні, так консервативні. Є то нині найбільша парламентарна організація в посольській палаті, що числить 125 послів. Сей союз повстав на підставі ухвали спільного комітету чеського союзу і славянського центра. Начерк статута, предложений др. Шустершичом, прийнято з незначними змінами; опісля буде він предложений сторонництвом до прийняття. На чолі союзу стоїть виконний комітет, зложений з 9 голов клубів заступлених в славянськім союзі. Однак сей комітет не має права підпринимати обовязуючих ухвал в житненних справах. Парламентарна комісія славянського союзу складає ся з 16 президиальних членів; до неї висилають по 2 представників: чеські радикали, молодочехи, кат. нар. сторонництво, словянський клуб і полуднево славянський союз; по 3 чеські аграрники а по однім москвофіли, мораванське нар. сторонництво і група реалістів. При голосованню звичайна більшість голосів рішає, о переказанню ухвал поодиноким клубам до осуду, під час коли ухвали зававші більшостію $\frac{2}{3}$ голосів обовязують всі клуби заступлені в союзі а сторонництво, котре виступило би против такої ухвали, булоб виключене з союзу.

Славянського союзу не мож порівнувати з союзом німецьких сторонництв, бож Німців лучить народність а і та вистарчає до удержання солідарности. А щож доперва говорити про згідне поступоване в славянськім союзі, зложенім з суперечних живел як галицьких москвофілів з словянськими христ. суспільниками, чеських реалістів з чеськими радикалами, Далматинців, що є за злукою Босни й Герцоговини, з чеськими радикалами, що стоять по стороні Сербії.

Склад і організація сего Союзу представляє ся яко вельми отяжлиле тіло, а до того погляди і змагане одного з головних керманічів его, д-ра Крамаржа не віщують сему союзови тривкості. Др. Крамарж радби з підмогою сего союзу перевести свої москвофільські змаганя в дусі задуманого ним і московськими славянофілами всеславянського конгресу, а на сю дорогу не схотять піти ані христ. сусп. Словінці, ані Хорвати, ані христ. сусп. Чехи.

Заграниця.

В справі обсаджень турецького міністерства внутрішних справ розходять ся дуже суперечні вісти. Одні подають, що турецький посол в Лондоні, Ріфаат-баша не хотів прийняти сеї теки, другі заявляють, що річ має ся противно. Вже Кяміль-баша звернув був на него свою увагу. Тепержеж Молодотурки повиталиб его яко міністра тим радше, що се зробилоб добре вражінє в Англії, з якою Молодотурки бажають оставати в приязних відносинах. Се зараз впало всім в око, що сейчас після міністерияльного пересилєня удала ся особна депутация до англійського посла з заявою постійної приязни між обома державами. Англійська часопись Levant Herald, що виходить в Царгороді і стоїть в близьких відносинах до англійського посольства, висказує ся в дуже острім тоні про найновіше пересилєнє і зазначає, що Кяміля-башу осуджено, не давши ему змоги боронити ся та заявляє, що турецький парламент, якого не можна поважно трактувати від останної події, не повинен наражувати ся Европі. Ще одна така побіда Молодотурків, а катастрофа стане неминучою!

З Болгарії надходять тривожні, але при тім дуже непевні вісти. Зміна вел. везира не вплинула ніяк на настрої Болгарії, де вважають Гільмі-башу ворогом Болгарів і заявляють, що без згляду на сю зміну і російську пропозицію мусить наступити скорє розв'язанє турецько-болгарського питання. Виїзд болгарських міністрів до Тірнова дав повід до ріжних вістей; одні звязують его з недалекою коронацією короля Фердинанда, інші з непорозуміннями серед демократичної партії. Вість про мобілізацію 7. болгарської дивізії занепокоїла дуже Туреччину. Кажуть, що причиною сего має бути покликанє Алї Різа-баші на турецького міністра війни, а та зміна в міністерстві знов є важним питанням, яке хотів розв'язати Кяміль-баша, то є з урегульованєм болгарської границі, за яким освідчив ся міністер війни та чого може й тепер домагати ся.

З нагоди дебати над адресою для короля Едварда в англійськім парламенті бесідники в висшій палаті обговорювали спільність акції Англії і Франції в справі удержання загального мира, підчас коли в низшій палаті міністер-президент Аскіт остро критикував відносини в Персії та заявив, що доки она не змінить своєї нещасної політики, доти не може числити на поміч Англії, яка згідно поступає з Росією.

Німецький канцлер Більов зазначив в своїй бесіді на бенкеті Landwirtschaftsrat-y, що гостина короля Едварда в Берліні та угода з Францією що до Марока прояснила овид на Заході. Мабуть удасть ся зробити се й на Сході. Щоби одначе удержати мир, треба до сего бути в поготові не лише під зглядом військовим, але й під фінансовим зглядом. Дорогу до порозуміння можна найти, бо її мусить ся найти!

Новинки.

— Календар. В неділю: руско-кат.: Теодора; римо-кат.: Віктора. — В понеділок: руско-кат.: Никифора; римо-кат.: Петра кат. — Вівторок: руско-кат.: Харлампія; римо-кат.: Романа.

— Кацанські розбишачи. Дня 18. с. м. мало відбути ся в Ходорові просвітно-економічне віче. Урядженем віча заняли ся ширі народні труженники як о. Донорович з Боринич, о. Винницький з Залезців і ин. Народу з околиці

зібрало ся багато, але попри свідомих селян прибуло також немало мужиків запоморочених кацапскою дурійкою. В Ходорівщині, треба знати, є немало кацапських сіл, а в самім Ходорові резидує їх шеф о. Заяць. Коли зачало ся віче, кацапске мужицтво — як доносить „Галічанін“ — почало кричати, кинуло ся на президію і віче розбило. Потім по словам тої самої газети відбули ся довірочні збори в просвітньо-економічних справах. Свої замітки кінчить „Галічанін“ осьими словами: „Такъ намъ надо всегда поступать и открывать обаламученимъ крестьянамъ глаза, а в скорѣ они убѣдятся, „кто имъ стрыкъ“... Надѣмо ся дістати від нашого дописувателя з Ходорова правдивий опис підлого поступку кацапів, а тимчасом подаємо отсе за „Галічаніном“ з наведеним его заохоти до такого самого трактованя Українців, як потраковано д-ра Дудикевича в Печеніжині. Но, гратулюємо „Галічанінови“ таких наук. Але хто чим воює, від того гине!

— Демонстрація в міській театрі у Львові. В четвер на засіданю міської ради частина радних виступила протя виставлюваня неморальних штук в міській театрі з огляду на шкільну молодіж, а такою „масною“ штукою є між иншими „Професія пані Баррен“. Однак сеї штуки з репертуару не усунено, а як раз була она заповіджена на вчера. Театр був протевипроданий до останного місця, бо ті, що сеї штуки не бачили, заінтриговані інтерпеляцією на міській раді, прибули до театру. При кінці II. акту, коли ще актори були на сцені, в партерових кріслах встав суплент IV. г-нн. п. Михальський і почав голосно висловлювати своє обуренє на штуку. Рівночасно на III. балконі кілька осіб почало свистати. Демонстрація викликала хвилеве замішанє, а актори сховали ся за кулісами. П. Михальський вийшов з крісел, а за ним пішов урядуючий в театрі комісар поліції п. Култіс і зажадав легітимації. Рівночасно з III. поверха випроваджено одного асистента політехніки і двох студентів, з яких оден подав, що є Турком, а другий Москалем. Демонстрантів, по записаню їх імен і адрес, не впущено вже на представленє, яке відбувало ся потім без перепони, при гримках оплесках публики. Показує ся отже, що того рода поборюване деморалізації, ширеної зі сцени, відносить як раз противні наслідки.

— Честь, кому честь! З кругів академічної молодіжи дістаємо до поміщення отсю посмертву згадку: Кермуючи ся принципом, що в нас повинна бути оцінена по заслугі кожда, хоч би дрібна та незначна, але хосенна праця ла полі нашого народного відродженя, не можу здержати ся від того, щоби не написати бодай кількох стрічок, та не подати їх до відома ширшого загалу, бо гадаю, що не лиш сповню свій горожанський обовязок і віддам у той спосіб честь тому, хто на ню заслужив, але ще й покажу красний примір серйозного розуміня та сповнюваня своїх обовязків супроти свого народу, примір безперечно гідний наслідуваня. Дня 8. лютого с. р. помер в Утішкові в домі своїх родичів Йосиф Вінтоняк, студент II р. прав львівського університету, а з ним пішов до гробу оден з ліпших синів України. Був се молодець слабого здоровля, тож по матурі, котру аложив у маю 1907 р. в тутешній академічній гімназії, записав ся у львівськїм універс. на права і перебував майже виключно на селі, тому й не брав визначної участі в житю наших академічних товариств, хоч інтересував ся живо справами, що захоплюють нашу академічну молодіж. Покійний належав також до тих наших академіків, що то при іматрикуляції 1907 р. були таки добре побиті та покалічені в університетській авли вшехпольскими хуліганями, а заржавіла сокирка з довгим дубовим топорищем, котра в руках вшехполяка гуляла по голові та по плечах покійного, тепер зберігає ся в родині покійного, як доказ братньої любови і згоди. Перебуваючи на селі, покійний користав з того побуту також і в той спосіб, що вільні від науки хвилі (пок. приготував ся до першого іспиту правничого) посвячував роботі над освідомленем селянських мас: в Сторонибабах і в Утішкові (пов. Золочів). І его зма-

ганя мали чималий успіх, бо завдяки его праці ожила насамперед читальня в Сторонибабах (вторік), а відтак і в Утішкові (сеґо року), до чого причинили ся також значно свідоміші одиниці з поміж самих селян і ученики середних шкіл, котрих є в тих обох селах уже кількавайцять. Виразом того оживленя читальні було представленє театральне, устроєне минувшого року в часі вакацій членами читальні. Як серйозно брав ся покійний до улюбленої праці, най буде доказом ся обставина, що покійний, хоч уже нездужав і чув ся хорим, приїхав до Львова, брав участь (I. II.) у конгресі „Просвіти“, був на концерті, накупив книжок і ві второк відїхав з ними домів, укладаючи собі плян дальшої праці в своїм селі. Та там не судило ся ему довго працювати для „меншого брата“, хоч через цілий час по своїм повороті зі Львова чув ся щораз більше хорим, всеж таки в неділю вечер приїхав до читальні, щоби поділити ся з її членами своїми вржіннями в львівського конгресу та роздати між охочих до читаня закуплені книжки. Лиш годину забарив ся покійний серед свого гуртка, бо, почувши ся тяжко хорим, велів себе відвезти домів, де поминаю всіх заходів штуки лікарської помер серед страшних болів по 24 годинах муки. Так зїїшла зі світа одиниця, що вправді не визначала ся надзвичайними дарованиями духа, по за те серйозно розуміла свій обовязок інтелігента: працювати по своїм силам у хосен рідного народу, у хосен України. Тож нехай буде Тобі, Товаришу Дорогий, пером та рідна земля, котру Ти полюбив і для котрої Ти вже працював і так дуже ще хотів працювати! — Товаришу

— Сніжні замети і морози були тими днями дуже сильні в Німеччині, Франції, Італії і Іспанії. Із Познанщини доносять, що там були дуже сильні морози і то як в столиці краю так і на провінції. Оден ученик учительського семинара і оден г-нн. ученик в Кротошині відморозили так сильно ноги, що треба було робити операцію. Якогось зелізничого робітника, що працював над усуненем сніжних насипів між Гнезном а Вжеснею переїхав з причини сніжної замети поїзд на смерть. Баварське село Леопольдерент, положене в баварськїм лісі на висоті 1000 метрів, засипав сніг, якого верства доходила до 10 метрів грубости. Жителі прокопують з трудом проходи в снігу, а в домах через цілий день мусять свѣтити лампи. В сусіднім селі Раїмундрант жителі працюють безперервно над усуненем снігу, щоби повідгребувати доми. До Парижа наспіли з провінції вісти про велике зимно, навіть з пол. Франції. В місті Сан Етієн упав так обильний сніг, що трамваї мусли станути. Таксамо застановлено рух на почтах та зелізницях. Далеко гірше в Іспанії, — як доносять з Кадікса, величезна буря зробила всякий рух кораблів неможливим. Склони Піривейв покриті грубою верствою снігу. В північній Італії незвичайно остра зима. В Турині покрив сніг улиці на 70 см. висоти, в Генуї трамваї можуть з великим трудом удержати рух, в Берґамо через цілий день лютувала заметіль, а в Медюлянї верства снігу доходила 60 см. висоти. На улицах провалились там — небувала річ — санки. Навіть Рівієри не пощадила зима. В околицях Cannes Grosses і Antibes зробила сніжна заметіль великі шкоди в садах і огородах. Від 40 літ не памятають там так острої зими.

— Реформа календаря. В академії наук у Петербурзі є утворена окрема комісія, що займає ся справою реформи календаря. Доносять з Петербурга, що ся комісія узнала за конечне цілковиту зміну ествуючої так в Росії, як також і за границею календарної системи, а се на підставі міжнародної умови. Ся комісія проєктує зміну дотеперішного календаря на осьих основах: 1) Рік мав би 365 днів, а переступний припадав би раз на 128 літ. 2) Початок року належалоб означити на засаді строго наукових ознак. Найважнішою порою на початок року булоб весняне зрїнанє дня з ночею. 3) Початок рахуби часу зїстав би теперішний. Взагалі комісія петербур-

скої академії наук уважав за конечне заведенє загального однакового для усіх народів свѣта, вічного календаря.

— Польський письменник перед судом чести. Тамтого року розїйшла ся була чутка, що польський письменник Станіслав Бжозовський служить агєнтом-провокатором в російській поліції. Ся чутка викликала велике вражєне серед польської суспільности, бо Бжозовський мав великий вплив на польских соціялістів через свої книжки, статі, написані в обороні соціялізму, крім того він був в дуже близьких зносинах з Горким та Алексєєвим. Тепер якраз Бжозовський постарав ся о те, що его справу судить горожанський суд чести в Кракові. За свідка покликав суд колишнього помічника начальника варшавського охранныго відділу Бакая. Дня 14. с. м. відбуло ся в Кракові перше засіданє горожанського суду в справі Бжозовського. Як представники польської партії соціяліст. засідають: пос. др. Діаманд, предсідатель і др. А! Бобровський як представники революційної фракції П. П. С. др. Феліке Перль з Варшави, інж. Стан. Жміґродзкий і Феліке Кон зі Львова. Стан. Бжозовський явив ся з своїми мужама довіря д-ром Р. Бубером зі Львова і послом Морачевським. Першого переслухано Бакая. Переслуханє трвало майже 2 години. Бакай зізнав, що пізнає Бжозовського яко агєнта „охрани“. Неприхильно для Бжоз. зізнав також другий свідок Буцев, редактор „Былое“. Вислід розправ має оголосити суд чести завтра.

— Що то є „вільна думка“, про яку так багато пише учительський орган „Прапор“. *Annuaire de la Libre Pensée* — календар „вільнодумної думки“ — подає таке повятє „вільної думки“: „Вільна думка“ то метод або спосіб думаня, який відкидає цілий надприродний порядок і обявленє (але чи той метод доказав, що надприродний порядок не істнує?), то спосіб думаня, який відкидає всякий авторитет — Бога, загалу людей — (з якої рації?), а признає лиш то, о чім одиниця сама пересвѣдчує ся (одиниця часто не пересвѣдчує ся, але як папуґа повтарає фрази, а не рідко одиниця доходить до глувих пересвѣдчень); такий метод, який не признає нічого певного, абсолютного, але шукає доперва системи правди через науку, системи добра через мораль, системи краси через естетику. (Що то є наука, мораль, естетика если нема абсолютної норми правди, добра і краси?) В імя недоказаної тези, що нема надприродного порядку, що нема обявленя, що на авторитет не можна спустити ся (а на одиницю можна?), що правдою є то, що розумови одиниці хвилеве видає ся бути правдою — в імя того всього домагає ся „вільна думка“, щоби насупротив релігії і Церкви закинути невтральність, а відносити ся ворожо (а если хто силою своєї індивідуальної логіки приїде до церковних пересвѣдчень, то чому то не має бути вільною думкою, чому то не має тішити ся привілеями вільної думки?), усунути вплив Церкви в публичних справах (а де свобода думки людей відданих Церкві?). То негативна сторона діяльности „вільної думки“: усунути вплив релігії і Церкви. Але в чім полягає позитивна програма? Уладити все після вимогів розуму! Алеж то пуста фраза унасліднена по раціоналістах XVIII столітя. Що то є розум, що то є нормою розумовости? Авторитет ні, традиція ні, лиш погляд одиниці. Алеж погляди одиниць розходять ся як небо а земля, і котрий з тисячів противорічних поглядів вибрати за норму „розумного“ поступованя? Погляд більшости ні, отже лишає ся анархія. До того доводить пуста фразеологія, що поза тьмою балаканини не подає теоретично нічого, а практично домагає ся культуркампфу в імя свободи одної громади людства. Другу іґнорує ся! („Нива“).

— Мудрий поліцмайстер. В Бердичеві на Волинї зарядив поліцмайстер, аби візники познимали дзвінки з коней при санках. Поліцмайстер, видно, належить до нервових людей, і від тепер буде мати спокій, але прохожі будуть наражені на переїханє.

— Темнота. В Новоминьску на Кубані зїй-

шло ся до одного козака кількох его свояків. По кількох чарках горівки оден з гостей, вдовець, спитав господаря; чи не продав би він йому своєї жінки. Торг в торг і стало на тім, що господар дістав 100 рублів за жінку, якої годі не було дома. Коли на другий день прийшов вдовець по жінку, она в плач, побігла до братів, до громадского начальника і справа скінчила ся тим, що обох сватів замкнено на кілька днів до арешту за недовзлений торг „живим товаром“.

— 56. роковини. Дня 18. с. м. відбуло ся в Вотивній церкві у Відні благодарственне богослуженє з приводу щасливого уратованя нашого монарха перед замахом в 1853 році дня 18. лютого. Того дня угорський революционер Іван Лібені, кравецкий челядник, прибв до Відня ніби шукати праці. Его наміром було однак що иншого. За останні гроші купив кухонний острій ніж і коло 11 год. рано причаїв ся за деревом на старих валах, куда звичайно цісар проходжував ся. Того дня цісар відвідував хорого архіви, Альбрехта і спізнив ся з проходом о чверть години. Цісар вийшов на прохід зі своїм адютантом гр. О'Доннетом. Ледви цісар наближив ся до дерева, вискочив Лібені і ударив монарха ножем з заду в шию. Удар був сильний так, що аж кінець ножа зложив ся. Однак на щастє ніж влучив в спряжку військового обойчика і лише здер шкіру на шию. Адютант стратив на хвилю голову. Однак переходив саме тоді різник Йосиф Ельтенрайх, який спіймав опришка за руки і не допустив до виміреня другого удару ножем. Адютант тимчасом ударив напасника шаблею по голові. Цісар заховав повний спокій і сказав: „Нічо мені не стало ся“. Однак гр. О'Доннет з обави, чи піж не був затровний, устами виссав кров з ранки. „Ніколи се го не забуду“ — сказав зворучений монарх і дійсно поводив ся з гр. О'Доннетом з як найбільшм приятелем. Потім цісар повернув пішки до замку, перед яким небагом зібрали ся тисячні товпи Віденців, і розійшли ся аж тоді, коли цісар показав ся на балконі зі евовою матерю архіви, Софією. — Лібені був засуджений на смерть, а на місци, де зиконав замах, станув відтак величавий Вотивний коетель, в яким що року відіраваля ся дня 18. лютого благодарственне богослуженє за щасливе уратованє монарха від смерти.

— Бомба в Кракові. Вчєра о 8. год. вечерм в домі в Ринку, де містить ся антика „Під білим орлом“, вибухла бомба. Наслідком вибуху завалили ся сходи і повилітали віконниці. Поліція позбирала кусники бомби, аби дійти, чим она була наповнена. Підозрівають, що бомбу підкинув бувший лаборант в згаданій антиці, який відгрожував ся перед двома тижнями антикарови...

— Велике землетрясенє. Ще дня 23. січня всілякі сейсмографи в Европі дали знати, що десь на сході, кілька тисячів кілометрів далеко було того дня о 4 год. рано дуже сильне землетрясенє, далеко сильнїше як то, що знищило перед кількома тижнями Мессану і Реджіо. Де оно було, годі було розвідати, здогадувано ся лиш, що десь далеко в Азії, звідки лиш рідко надходять вісти. Тепер доносять з перської столиці, Тегерану, що було то в перській провінції Лурістан. Землетрясенє було так сильне, що звинчило 60 міщевостий, з котрих кілька щезло таки зовсім з лиця землі. Згинуло около 5 до 6 тисячів людей.

— Приятель тверезости. Діялось се в однім американськїм місті. Товариство тверезости „Eleuteria“ гляділо поміщеня, в яким могло би відбувати свої засіданя. Голові товариства удалось вкінци винайти велику кімнату при одній публичній реставраці. Розбалакавшись з властителем реставраці, хотів голова переконатись о тім, як реставратор задивляє ся на товариство тверезости і борбу его членів з алкоголізмом. Реставратор щиро-сердечно сказав: — Я, по всякій мірі, далеко висше ставлю і ціню члена товариства тверезости як звичайного п'яницю. — А чи хотїлиб ви ваші

слова повторити на загальних зборах нашого товариства? — поспитав голова. — З найбільшою охотою! — відказав реставратор. Зібрались члени товариства тверезости на загальні збори. Голова товариства в предовгій своїй промові, вказуючи на лихі наслідки уживаня алкоголю, закінчив свою бесїду слїдуючими словами: — А тепер товариші, на потверженє моїх слів, попрошу вас вислухати слів властителя сеї реставраці. Реставратор, при грїмких оплесках зібраних, вийшов на підвисшенє, і от так промовив: — „Дорогі мої приятелі! Не стану скривати своєї гадки, а вискажусь отверто. Звичайний собі п'яниця приходить до моєї реставраці, каже собі подати стакан горівки, займе найліпше місце, пересидить цілу годину, перегляне і пошматує усі часописи, заплює усю кімнату і виходить, напивши усього на 10 центимів! Протівно, — член товариства тверезости приходить до моєї реставраці з противної сторони „темним“ входом, купує собі цілу фляху горівки, заплатить за ню точненько і сейчас удирає так скоро, як і прийшов. Такий „гїсть“ приспорює мені більше зарібку від звичайного п'яницю, а клопіт в заході і обслузі з ним далеко менший...“

Оповідки.

— Дальший репертуар руского театру в Перемішлї. (Саля Народного Дому. Початок 7½ вечером. Білети продає равше Народна Терговля а від 5. год. вечером каса театру).

В недїлю дня 21. с. м. „Арсен Яворенко“ комедия в 4 дїях Б. Грінченка.

Наука, штука і література.

— Др. Іван Демичук. Перекази старинного світа. Стор. 44, вел. 16-ки. Цїна 40 с. — Ся книжка вїшла яко 145. ч. видавництва Руского Тов-а педагогїчного у Львові з датою 1908. Містять ся в нїй 4 перекази п. з.: Нїв і Семіраміда. — Піраміда Хеопса. — Дедал і Ікар. — Мавзолюс і Артемїзїя. Є се оповіданя написані легким і гарним стилем і заслугують вповні на перечитанє. Передовсім надають ся до читальняних бібліотек і між сїльськими читачами мали би „Перекази“ великий попит.

Телеграми

з дня 20. лютого.

Відень. N. fr. Presse доносить, що пересилєне в справі міністра-земляка для Галичини скінчить ся в четвєр. Наслідником міністра Абрагамовича мав би стати др. Дулемба.

Рим. Агенция Стефанїого доносить з Петербурга, що Росія повідомила великі держави, що з нагоди відвідия Фердинанда признаєть Болгарію королївством, а потім зроблять се і инші держави.

Білгород. Вчерашної ночі перевезено до Нішу документи і архів двірський та міністерств і часть урядженя конаку.

Colosseum
в пасажи Германів
при ул. Соняшній у Львові.

Нова сензацийна програма
від 16. до 28. лютого 1908.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В недїлі і свята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що п'ятниці High-Life представленє. Білети вчаснїше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5

Др. К. Леваковський
Львів, пл. Талицька 7. (наг Централь. кабархєю).

Витяганє, пльомбованє, вставляванє зубів
без болю.

Образи Шевченка, Хмельницького, Когляревского, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фаргушки, шапки сокільскі і козацкі, альбоми, перфуми, спинки, брошки і шпильки з гербом, тутки і паперці ріжного рода поручають. — Склади „Сокільского Бавару“ у Львові і Стрию.

РУСИНИ! Жадайте у всіх трафіках торговлях і крамницях лише туток і паперців з першої галицько-рускої фабрики Евгєна Білінського в Збаражи.

З доходу сеї фабрики йде 35% на будову церкви в Сеняві, 10% на школи і бурев тов. педагогїчного, а 5% на сироти і вдови по св'ященїках.

Держім ся покликю:

Свій до свого!

Позір!

50.000 пар черевиків

4 пари черевиків лише 7 корон.

Задля застою багато великих фабрик поручено мені знизити ціни значної склькості черевиків понизше ціни продукції. Продаю проте кождому 2 пари мужєских, а 2 пари женєских шнурованих сірианих черевиків, сірих або чорних з сильно прибитою підшовою, дуже елегантних найновїшого фасону. Величина після числа. Всї 4 пари коштують лише 7 корон.

Висилає за післяплатою.

M. Friedrich's Warenhaus
Krakau Nr. 130/16

Вимїна дозволєна або гроші звєртає ся.
16 (2—2).

Розклад залїзничих поїздів
важний від 1. мая 1908.

До Львова приходять з	рано	перед пол.	по пол.	вечер	в ночі
Кракова	5:50	8:55	1:30	5:45	9:51
Кракова	7:25	9:50	—	8:40	2:30
Ряшева	—	—	1:10	—	—
Підволочиск	7:20	12:00	2:15	5:40	10:30
Черновець	8:07	—	2:05	5:57	9:3
Черновець	—	—	—	—	12:20
Станиславова	5:40	—	—	—	—
Коломиї	—	10:20	—	—	—
Стрия	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Нустомит	7:29	11:43	3:50	—	11:00
Самбора	8:00	10:30	2:00	—	9:10
Любїня	8:00	10:30	2:00	9:10	—
Рави рускої	7:10	12:40	4:50	—	—
Янона	8:26	1:15	5:00	9:25	10:10
Брухович	7:10	—	12:40	4:50	8:20
Брухович	8:15	—	—	—	—
Зимної води	5:50	7:25	1:10	5:45	9:50
На Підзамче:					
З Підволочиск	7:01	11:40	2:00	5:15	10:12
Бродів	7:01	—	2:00	5:15	10:12
Курович	—	—	12:54	—	8:31
Винник	7:51	—	12:54	3:44	8:34
Зі Львова відходять до					
Кракова	3:50	8:25	2:45	7:00	11:15
Кракова	—	8:40	6:12	7:35	12:43
Ряшева	—	—	3:30	—	—
Підволочиск	6:20	10:40	2:16	7:45	11:10
Черновець	6:10	9:35	2:23	—	10:38
Черновець	—	—	—	—	2:50
Станиславова	—	—	—	2:40	—
Коломиї	—	—	—	6:03	—
Стрия	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Нустомит	7:30	—	2:25	6:42	11:25
Самбора	6:00	9:05	4:00	—	10:45
Любїня	6:00	9:05	—	4:00	10:45
Рави рускої	6:14	11:05	—	7:10	11:35
Янона	6:58	9:15	1:35	3:35	6:30
Брухович	7:21	11:05	—	—	—
Брухович	6:14	—	3:35	7:10	11:35
Зимної води	3:50	8:40	3:30	7:35	11:15
З Підзамча:					
До Підволочиск	6:35	11:02	2:31	8:08	11:32
Бродів	6:35	11:02	2:31	8:08	—
Курович	—	8:53	—	4:41	—
Винник	6:47	8:53	2:01	4:41	—

ЗАМІТКА: Поспїшні поїзди печатані товстим друком. — Поїзди їдучі лише в недїлі означені †.

